POREZNI TRETMAN PRIMITAKA SPORTAŠA

Knez, Antonio

Master's thesis / Diplomski rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Kinesiology / Sveučilište u Zagrebu, Kineziološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:117:142502

Rights / Prava: Attribution 4.0 International/Imenovanje 4.0 međunarodna

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

Repository of Faculty of Kinesiology, University of Zagreb - KIFoREP

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

KINEZIOLOŠKI FAKULTET

(magistar kineziologije)

Antonio Knez

POREZNI TRETMAN PRIMITAKA SPORTAŠA

Diplomski rad

Mentor:

Doc.dr.sc. Sanela Škorić

Zagreb, travanj, 2019.

Ovim potpisima se potvrđuje da je ovo završena verzija diplomskog rada koja je obranjena pred Povjerenstvom, s unesenim korekcijama koje je Povjerenstvo zahtijevalo na obrani te da je ova tiskana verzija istovjetna elektroničkoj verziji predanoj u Knjižnici.

Mentor:

_____

Doc.dr.sc. Sanela Škorić

Student:

_____

Antonio Knez

POREZNI TRETMAN PRIMITAKA SPORTAŠA

Sažetak:

Tema ovog diplomskog rada jest prikazati načine oporezivanja primitaka profesionalnih, amaterskih i mladih sportaša. Profesionalni sportaši, obvezno osigurani po toj osnovi, svoje primitke mogu ostvarivati kao: dohodak od nesamostalnog rada, dohodak od samostalne djelatnosti za profesionalne sportaše, drugi dohodak za profesionalne sportaše, te kao obveznik poreza na dobit. Dohodak od samostalne djelatnosti za profesionalne sportaše i drugi dohodak za profesionalne sportaše dva su najkorištenija modela obračuna primitaka profesionalnih sportaša, financijski su najpovoljniji samom sportašu. Sportaši amateri većinu svojih primitaka ostvaruju kao: drugi dohodak po osnovi djelatnosti sportaša amatera, odnosno kao dohodak od samostalne djelatnosti uz radni odnos. Drugo spomenuti model pokazao se financijski isplativiji sportašu amateru. Mladi sportaši svoje prihode uglavnom ostvaruju kroz sportske stipendije koje su neoporezive do iznosa 1750 kuna, obvezni doprinosi se ne obračunavaju na sportske stipendije. Nadalje, najboljim sportašima Hrvatske svake se godine dodjeljuju i isplaćuju državne nagrade. Svaki od navedenih primitaka u tekstu je potkrijepljen primjerom.

Ključne riječi: sportaš, plaća, porezi i druga davanja

Abstract:

The subject of this graduate thesis is to present ways of taxing the receipt of professional, amateur and young athletes. Professional athletes, compulsorily secured on this basis, may receive their receipts as: income from employment, income from self-employment for professional athletes, other income for professional athletes, and as a profit taxpayer. Incomes from self-employment for professional athletes and other income for professional athletes are the two most widely used models for collecting professional incomes, financially the most advantageous for the athlete. Non-professional athletes earn most of their income as: other income based on the activity of amateur athletes, or as income from self-employment with insurance on another basis. The second mentioned model proved to be a financially profitable athlete's amateur. Young athletes earn their income mostly through sports scholarships that are non-taxable up to 1750 kuna, compulsory contributions are not calculated on sports scholarships. Furthermore, state awards are awarded each year to the best athletes in Croatia. Each of the above quotations is supported by an example.

Key words: athlete, salary, taxes and other levies

Sadržaj

1.UVOD 4
1.1 Sportski i ekonomski pojmovi 5
1.1.1. Određenje pojma sportaš 5
1.1.2. Ekonomski pojmovi vezani uz rad 5
2. Profesionalni sportaši 8
2.1. Dohodak od nesamostalnog rada (plaća) 8
2.2. Dohodak od samostalne djelatnosti za profesionalne sportaše 10
2.3. Drugi dohodak za profesionalne sportaše 13
2.4. Profesionalni sportaši koji plaćaju porez na dobit umjesto poreza na dohodak 15
3. Sportaši amateri 17
3.1. Sportaš amater koji uz radni odnos na vlastiti zahtjev utvrđuje dohodak od samostalne djelatnosti 17
3.2. Sportaši amateri drugi dohodak 19
3.2.1 Primitak po osnovi drugog dohotka sportašu amateru 19
3.2.2 Naknada sportašu amateru u svrhu sportskog usavršavanja 20
3.2.3 Primitak sportaša amatera koje mu isplaćuje sportska udruga na ime izdataka za službena putovanja 21
4. Kategorizacija sportaša i sportske stipendije 22
5. Nagrade sportašima 25
5.1. Nagrade koje se ne smatraju dohotkom 25
5.1.1. Državna nagrada za sport „Franjo Bučar“ 25
5.1.2. Državna nagrada za vrhunska sportska postignuća 25
5.1.3. Nagrade jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave 26
5.2. Nagrade na koje se primjenjuje porezno oslobođenje 26
5.2.1 Nagrada “Dražen Petrović” 26
5.2.2. Nagrade za sportska ostvarenja 27
6. Rasprava 29
7. Zaključak 30
8. Literatura 32

1.UVOD

Sport je neizostavan dio ljudskoga života. Povijest sporta dio je opće povijesti te je moguće pretpostaviti da je sport star gotovo koliko i čovječanstvo. Sport u razvijenim zemljama, osim društvenih vrijednosti, postiže brojne ekonomske učinke te samim time postaje važan faktor u ekonomskom razvoju. (Bartoluci i Škorić, 2009). Razvojem civilizacije, postepeno dolazi do razvoja sporta koji postaje vrlo važan društveno-ekonomski čimbenik.

Iako nedostaju kvalitetni i usporedivi podaci o ekonomskoj težini sporta. Studija europske unije iz 2006. godine pokazuje da je sport u širem smislu generirao dodatnu vrijednost od 407 milijardi eura u 2004. godini, što predstavlja 3,7 % bruto društvenog proizvoda Europske Unije te samim time stvara radna mjesta za 15 milijuna ljudi ili 5,4 % radne snage. S druge strane, većina sportskih aktivnosti odvija se u neprofitnim organizacijama, od kojih znatan dio ovisi o javnoj potpori. (European Commission, 2007).

Natjecateljski sport, kao jedno od područja sporta u RH, obuhvaća aktivnosti pripreme sportaša (amatera i profesionalaca), treninga i natjecanja. Vrhunski sportaši, neovisno o amaterskom status, ostvaruju izvanredne sportske rezultate napornim i predanim radom te u fondu sati rada ne zaostaju za profesionalnim sportašima. Razlikuju se po statusu i pravima iz radnog odnosa.

Diplomski rad sačinjen je od nekoliko temeljnih poglavlja. U prvom dijelu prikazat će se što je sport, i tko su njegovi participanti, nadalje pobliže će se objasniti bitni ekonomski pojmovi vezani uz sport. Najveći dio rada bit će usmjeren na prikaz poreznog tretmana primitaka sportaša profesionalaca i amatera. Na kraju rada prikazat će se, odnosno ponuditi prijedlog mjera poboljšanja postojećeg sustava oporezivanja sportaša.

1.1 Sportski i ekonomski pojmovi

1.1.1. Određenje pojma sportaš

Prema članku 5. Zakona o sportu (2006), osobe u sustavu sporta su: fizičke osobe (sportaši, treneri, osobe osposobljene za rad u sportu, osobe koje sudjeluju u organiziranju i vođenju sportskog natjecanja, menadžeri u sportu), te pravne osobe (udruge, trgovačka društva i ustanove) i školska sportska društva.

„Sportašica odnosno sportaš, prema ovom Zakonu, je osoba koja se priprema i sudjeluje u sportskim natjecanjima. To može činiti samostalno ili pak kao član pravne osobe koja obavlja sportsku djelatnost sudjelovanja u sportskim natjecanjima, odnosno kluba. Sportaš može imati status profesionalnog sportaša ili amatera“. (Zakon o sportu, 2006).

„Sudjelovanje u sportskim natjecanjima smatra se **profesionalnim** ako sportaš koji sudjeluje u sportskim natjecanjima ima sklopljen ugovor o profesionalnom igranju ili ugovor o radu sa sportskim klubom, ili ako sportaš obavlja samostalnu sportsku djelatnost sudjelovanja u sportskim natjecanjima. Sportaš koji profesionalno sudjeluje u sportskim natjecanjima je osoba kojoj je bavljenje sportom osnovno zanimanje i kojemu se po toj osnovi uplaćuje doprinos za obvezna osiguranja u skladu s posebnim propisima“. (Zakon o sportu, 2006).

Iako pojam sportaša **amatera** nije jasno definiran, obilježen je sljedećim činjenicama: nema status profesionalnog sportaša (nije osiguran po toj osnovi), sudjeluje u sportskim natjecanjima te je član sportskog kluba. (Friganović, 2015).

U ovom diplomskom radu bit će riječ isključivo o sportašima rezidentima, to su fizičke osobe koje u RH imaju prebivalište ili uobičajeno boravište.

1.1.2. Ekonomski pojmovi vezani uz rad

Plaćom se, prema Zakonu o porezu na dohodak (2019), smatraju svi primici u bruto iznosu koje poslodavac isplaćuje ili daje radniku u novcu ili naravi, a sastoji se od:

a) doprinosa iz plaće (odnosno, doprinosi za mirovinsko osiguranje za I. i II. stup) i premija osiguranja koji se smatraju izdacima,

b) dohotka od nesamostalnog rada koji dobijemo od plaće kada odbijemo uplaćene doprinose iz plaće,

c) osobnog odbitka (neoporezivi dio dohotka od nesamostalnog rada), kada od dohotka od nesamostalnog rada odbijemo osobni odbitak dobijemo poreznu osnovicu za obračun poreza na dohodak i prireza,

d) poreza na dohodak i možebitnog prireza koji su obračunati na poreznu osnovicu,

e) neto iznosa plaće – isplata radniku nakon što se iz dohotka od nesamostalnog rada odbiju porez na dohodak i mogući prirez. (Friganović, 2015).

Prema zakonu o doprinosima od 1. siječnja 2019. na plaću se plaća još i 16,5% doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje.

Osim navedenog, prema članku 39. Zakona o porezu na dohodak (2019), postoji i tzv. **drugi dohodak** kao razlika između primitaka i propisanih izdataka. Dakle, primitak koji također podliježe plaćanju poreza na dohodak i obveznih doprinosa, a nije dohodak od nesamostalnog rada, ni dohodak od samostalne djelatnosti, ni dohodak od imovine i imovinskih prava, ni dohodak od kapitala, ni dohodak od osiguranja.

Kako bi se plaća mogla adekvatno izračunati, potrebno je objasniti i pojmove kao što su: porezi, prirezi, porezna olakšica i doprinosi.

Tako se porezom smatra prisilno davanje koje građani plaćaju ne dobivajući protunaknadu, i predstavljaju najvažniji izvor državnih Prihoda. Prirez je prisilno davanje kao i porez, no njega umjesto države određuju teritorijalne jedinice, odnosno gradovi. (Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2011).

Porezna olakšica, u užem smislu, predstavlja različite odbitke od porezne obveze, odnosno porezni krediti te odbitci od porezne osnovice koji se najčešće javljaju kod poreza na dohodak i poreza na dobit. Porezne se olakšice daju iz obiteljskih, ekonomskih i socijalnih razloga (Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2011), i u Republici Hrvatskoj (RH) iznosi minimalnih 3.800 kuna (2019. godina), ukoliko zaposlenik ima dijete ili uzdržava člana obitelji ista se povećava ovisno o broju prethodno navedenih članova.

Obvezni doprinosi predstavljaju davanja koja služe za financiranje budućih koristi od socijalnog osiguranja. Obuhvaćaju zdravstvene usluge, državne mirovine i naknade

nezaposlenima. Obveznici plaćanja doprinosa za socijalno osiguranje obično su zaposlenici, poslodavci i samozaposlene osobe, ili sve osobe koje plaćaju porez na dohodak fizičkih osoba (Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2011).

Sve je navedene kategorije moguće vidjeti u Jedinstvenom obrascu poreza, prireza i doprinosa (Obrazac JOPPD) koji poslodavac ispunjava za sve osobe prema kojima je imao isplate, te ga predaje u nadležnu Poreznu upravu. Ovaj se obrazac ispunjava i predaje:

- na dan isplate primitka, ili
- na dan nastanka obveze obračuna i uplate doprinosa ako nema isplate primitka, odnosno
- na dan kada se ti doprinosi obvezno obračunavaju i uplaćuju sukladno posebnim propisima,

ili najkasnije slijedeći radni dan (Opalić i Uljanić Škreblin, 2016, str. 8).

Kod izračuna plaća sportaša i definiranja njihovog statusa potrebno je napomenuti i objasniti još nekoliko pojmova, a od posebne važnosti su djelatnosti slobodnih zanimanja. Ovim se djelatnostima smatraju profesionalne djelatnosti fizičkih osoba koje su po toj osnovi obvezno osigurane prema propisima što uređuju obvezna osiguranja, a kojima su to osnovne djelatnosti i koje su po toj osnovi upisane u registar obveznika poreza na dohodak. U ovu skupinu ulazi i samostalna djelatnost sportaša. (Porezna uprava, 2016).

Sportašima se često kao primitak isplaćuje stipendija. Stipendijom se smatra novčana pomoć za redovito školovanje, specijalno obrazovanje ili stručno usavršavanje. Daje se osobama čije su materijalne prilike takve da se same ne bi mogle školovati, no postoji i sustav stipendija koji više vodi brigu o perspektivi kandidata i njegovim uspjesima. Stipendije daje država, poduzeća, ustanove i škole. (Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2011).

Prema članku 90. stavku 1. i 2. Zakona o porezu na dodanu vrijednost (2019), porezni obveznik (sportaš) koji se bavi djelatnostima slobodnih zanimanja, oslobođen je plaćanja PDV-a na isporuke dobara ili usluga čija vrijednost u prethodnoj ili tekućoj kalendarskoj godini nije bila veća od 300.000 kuna. U ovom diplomskom radu neće biti govora o sportašima koji prelaze navedeni iznos i ulaze u sustav PDV-a.

2. Profesionalni sportaši

Profesionalni sportaši kojima je sport glavna djelatnost te su obvezno osigurani po toj osnovi, svoje primitke mogu ostvarivati kao: dohodak od nesamostalnog rada, dohodak od samostalne djelatnosti za profesionalne sportaše, drugi dohodak za profesionalne sportaše, te kao obveznik poreza na dobit (Cipek i Uljanić Škreblin, 2018).

2.1. Dohodak od nesamostalnog rada (plaća)

Profesionalni sportaši koji se nalaze u radnom odnosu sa sportskim klubom, odnosno imaju potpisani ugovor o radu sa sportskim klubom, ostvaruju primitke po osnovi nesamostalnog rada (plaća). Isti se oporezuju po pravilima koja vrijede za sve zaposlenike bilo kod pravnih ili fizičkih osoba. (Friganović, 2015).

Prema članku 92. Zakona o radu (2017), plaća se isplaćuje nakon obavljenog rada, a isplaćuje se u novcu ili u naravi. Isplata se vrši najkasnije do petnaestog dana u idućem mjesecu. Plaćom se smatra plaća u bruto iznosu.

Zbog kasnijeg primjera izračuna plaće, važno je posebno naglasiti kako se pod pojmom dohotka od nesamostalnog rada smatra razlika između primitka (plaća) i porezno priznatog izdatka (doprinosi iz plaće). Dakle, to je iznos iz kojeg se plaća porez na dohodak i prirez (ovisno o boravištu, odnosno prebivalištu) nakon što se odbije osobni odbitak. (Friganović, 2015).

Plaćom (bruto) se smatraju svi primitci u novcu ili naravi koje poslodavac isplaćuje radniku na temelju radnog odnosa, sastoji se od:

- doprinosa iz plaće (doprinosi za mirovinsko osiguranje za I. i II. stup),
- dohotka od nesamostalnog rada (iznos nakon uplaćenih doprinosa iz plaće),
- osobnog odbitka (neoporezivi dio dohotka od nesamostalnog rada),
- porezne osnovice (kada od dohotka od nesamostalnog rada odbijemo osobni odbitak),
- poreza na dohodak i mogućeg prireza (odbija se od porezne osnovice),
- neto iznosa plaće (iznos koji ostaje radniku nakon što se iz dohotka od nesamostalnog rada odbiju porez na dohodak i mogući prirez). (Friganović, 2015).

Nakon što su objašnjene sve kategorije potrebne za obračun plaće, u nastavku prikazujemo kako bi obračun plaće izgledao na primjeru profesionalnog sportaša zaposlenog u jednom klubu (vidi Tablicu 1).

Primjer 1. Sportski klub „Zagreb“ isplatio je na tekući račun sportašu Marku Markoviću mjesečnu plaću u iznosu od 25.000 kuna (bruto iznos). Sportaš je osiguranik I. i II. mirovinskog stupa, ima prebivalište u Zagrebu (18% prirez). Isplatitelj je obvezan predati obrazac JOPPD nadležnoj poreznoj upravi.

Tablica 1. Obračun naknade plaće za 01/2019 – profesionalni sportaš

Red. br.	OPIS	IZNOS
1.	**Bruto iznos***	**25.000 kn**
2.	**Doprinos za mirovinsko osiguranje – 20%**	**5.000 kn**
	I stup – 15%	3.750 kn
	II stup – 5%	1.250 kn
3.	**Dohodak (1-2)**	**20.000 kn**
4.	Osobni odbitak **	3.800 kn
5.	**Porezna osnovica**	**16.200 kn**
6.	Porez na dohodak – 24%***	3.888 kn
7.	Prirez porezu na dohodak – 18%	699,84 kn
8.	**Ukupno porez i prirez (6+7)**	**4.587,84 kn**
9.	**Neto plaća za isplatu (1-2-8)**	**15.412,16 kn**
10.	**Doprinosi na plaću (zdravstveno) – 16,5%**	**4.125 kn**
11.	**Ukupni trošak isplatitelja (1+10)**	**29.125 kn**

Izvor: vlastita izrada

** Ako sportaš ostvari premiju u bruto iznosu ona se zbraja u osnovni bruto iznos*

*** Faktor osobnog odbitka je promjenjiv ovisno o broju djece odnosno broju uzdržavanih osoba*

**** Porez na dohodak može iznositi 36% ako porezna osnovica iznosi više od 30.000 kuna*

Pretpostavimo da je sportaš potpisao ugovor o radu s klubom na bruto iznos od 25.000 kuna mjesečno. Nakon što plati doprinose za mirovinsko osiguranje (2.) (20% bruto iznosa), sportašu ostaje 20.000 kuna koje se nazivaju **dohodak** (3.). Od dohotka se odbija minimalni *osobni odbitak* (4.) koji iznosi 3.800 kuna (osobni odbitak može biti i veći ako sportaš ima djecu ili uzdržava članove obitelji). Dobivena je *porezna osnovica* (5.) od 16.200 kuna od koje se izračunaju *porez na dohodak* (6.) i *prirez porezu na dohodak* (7.) koji ukupno iznose (8.) 4.587,84 kune. Kako bi se dobila **neto plaća za isplatu**, od bruto iznosa (1.) se oduzimaju

doprinosi za mirovinsko osiguranje (2.) te ukupni porez i prirez (8.). *Ukupni trošak isplatitelja* (11.) izračunava se tako da se zbroje bruto iznos (1.) i doprinosi na plaću (10.).

2.2. Dohodak od samostalne djelatnosti za profesionalne sportaše

Ukoliko sportaši svoju djelatnost ne obavljaju kao zaposlenici jednog kluba (od nesamostalne djelatnosti), nego to čine samostalno (djelatnost slobodnih zanimanja), nešto su drugačije obveze te posljedično i pravila obračuna plaće. Kao što je i ranije objašnjeno, prema Zakonu o porezu na dohodak (2019) članak 29, stavak 2, djelatnostima slobodnih zanimanja smatraju se profesionalne djelatnosti fizičkih osoba koje su po toj osnovi obavezno osigurane jer im je to osnovna djelatnost, te su prema toj osnovi upisane u registar poreznih obveznika poreza na dohodak.

Ovo vrijedi i za profesionalne sportaše koji obavljaju samostalnu sportsku djelatnost sudjelovanja u sportskim natjecanjima ili imaju sklopljen ugovor o profesionalnom igranju (vidi članak 87. Zakona o porezu na dohodak, 2019). Obvezni su upisati se u registar sportskih djelatnosti, koja prethodi upisu u registar poreznih obveznika, te podnositi godišnju poreznu prijavu nadležnoj Poreznoj upravi.

Profesionalni sportaši također se prijavljuju na HZMO i HZZO, kako bi stekli svojstvo osiguranika. Zavodi zatim podatke dostavljaju Poreznoj upravi koja donosi rješenje o mjesečnim iznosima doprinosa. Profesionalni sportaši dužni su voditi poslovne knjige kako bi se utvrdili poslovni primitci i izdatci, najčešće u poreznom razdoblju kalendarske godine. Navedene poslovne knjige su:

1. Knjiga primitaka i izdataka,

2. Popis dugotrajne imovine,

3. Knjiga prometa,

4. Evidencija o tražbinama i obvezama.

Isto tako profesionalni sportaši koji su obveznici PDV-a dužni su voditi Knjige ulaznih računa i Knjige izlaznih računa, odnosno ispostavljati račune za obavljene usluge. (Friganović, 2015).

Prema članku 37. Zakona o porezu na dohodak (2019), profesionalni sportaši kojima je sport osnovna djelatnost, odnosno koji samostalno obavljaju sportsku djelatnost plaćaju predujam poreza na dohodak prema rješenju Porezne uprave, koji vrijedi do utvrđivanja novog predujma.

Profesionalni sportaši koji tek počinju obavljati samostalnu sportsku djelatnost ne plaćaju mjesečne predujmove poreza na dohodak sve do podnošenja prve godišnje porezne prijave (veljača tekuće godine za prethodnu godinu). Nakon što je utvrđena visina predujma, na zahtjev poreznog obveznika, moguće je i izmijeniti njegovu visinu.

Za obračun plaće od samostalne djelatnosti nužno je objasniti i pojam **izdatka po osnovi samostalnih djelatnosti**. „Ove izdatke predstavljaju svi odljevi dobara poreznog obveznika tijekom poreznog razdoblja radi stjecanja, osiguranja i očuvanja poslovnih primitaka. Drugim riječima u poslovne izdatke poreznih obveznika koji obavljaju samostalne djelatnosti ulaze oni izdaci koji su izravno vezani za obavljanje djelatnosti. To su primjerice troškovi sportske opreme, knjigovodstva, loko vožnje, i sl.“ (Zakon o porezu na dohodak, 2019).

Prema članku 65.-67. Zakona o doprinosima (2019), profesionalni sportaši koji obavljaju samostalnu djelatnost sporta obvezni su obračunati doprinose na osnovicu za doprinose za mirovinsko osiguranje (20%) i za doprinose za zdravstveno osiguranje (16,5%). Mjesečna osnovica izračunava se kao umnožak iznosa prosječne plaće (8.488 kuna za 2019. godinu) i koeficijenta 1,1 za osiguranike po osnovi sportaša. Dakle umnožak 36,5%, mjesečne osnovice i koeficijenta daje iznos obveznih doprinosa koje sportaš treba uplatiti (vidi Tablicu 2.).

Primjer 2. Sportski klub „Zagreb“ isplatio je sportašu Marku Markoviću mjesečnu plaću u iznosu od 25.000 kuna (bruto iznos). Sportaš ima prebivalište u Zagrebu (18% prirez).

Tablica 2. Obračun plaće od samostalne djelatnosti – profesionalni sportaš

Red. br.	OPIS	Iznos
1.	**Bruto iznos**	25.000 kn
2.	**Porezno priznati troškovi**	7.000 kn
	Doprinosi (20% mirovinsko osiguranje + 16,5% zdravstveno osiguranje)	3.407,93 kn
	Oprema	2.000 kn
	Loko vožnja	592,07 kn
	Knjigovodstvo	500 kn
	Banka	500 kn
3.	**Osobni odbitak**	3.800 kn
4.	**Porezna osnovica (1-2-3)**	14.200 kn
5.	Porez na dohodak – 24%	3.408 kn
6.	Prirez porezu na dohodak – 18%	613,44 kn
7.	**Ukupni porez i prirez (5+6)**	4.021,44 kn
8.	**Neto iznos (1-7)**	20.978,56 kn
	Doprinos za mirovinsko osiguranje – 20%	1.867,36 kn
	Doprinos za zdravstveno osiguranje – 16,5%	1.540,57 kn
	Ukupni mjesečni doprinosi	3.407,93 kn

Izvor: vlastita izrada

Sportašu klub isplaćuje 25.000 kuna (bruto iznos). Sportaš od bruto iznosa (1.) kao osiguranik po osnovi samostalne djelatnosti, ima pravo oduzeti porezno priznate troškove u iznosu od 7.000 kuna (2.), kao i osobni odbitak u iznosu od 3.800 kuna (3.). Dobivena je porezna osnovica – 14.200 kuna (4.) iz koje se obračunavaju porez na dohodak (5.) i prirez (6.) koji ukupno iznose 4.021,44 kuna (7.). Kako bi se dobila neto plaća za isplatu (8.), od bruto iznosa (1.) se oduzme ukupni porez i prirez (7.). Također sportaš je sam obveznik doprinosa za svoje osobno osiguranje (9.)

2.3. Drugi dohodak za profesionalne sportaše

Prema članku 30. stavku 2. Zakona o porezu na dohodak (2019), profesionalni sportaši mogu utvrđivati dohodak i plaćati predujam poreza na dohodak po osnovi tih djelatnosti u skladu s člancima 39. i 40. Zakona o porezu na dohodak.

Dakle, profesionalni sportaši koji se odluče porez na dohodak od samostalne djelatnosti utvrđivati kao porez po odbitku, odnosno kao drugi dohodak, nemaju obvezu plaćanja doprinosa po osnovi drugog dohotka. Vrste doprinosa, obveze i razdoblje na koje se doprinosi odnose, utvrđuje Porezna uprava rješenjem. Profesionalni sportaši sami su obveznici doprinosa te osobno plaćaju doprinose za osobno osiguranje po rješenju. Isplate drugog dohotka vrše se isključivo na žiro račun primatelja. (Friganović, 2015).

Prema članku 39. stavku 5. Zakona o porezu na dohodak (2019), profesionalni sportaši koji su osigurani po toj djelatnosti i doprinose za obvezna osiguranja plaćaju prema rješenju, imaju pravo na 30% porezno priznatih paušalnih izdataka.

Isplatitelj je obvezan za sve isplate prema sportašima, od kojih se utvrđuje drugi dohodak i plaća porez na dohodak, dostaviti Poreznoj upravi pisano izvješće (Obrazac JOPPD). (Friganović, 2015).

Mjesečna osnovica za obračun doprinosa za osiguranike po osnovi obavljanja djelatnosti samostalnog umjetnika i sportaša je umnožak prosječne plaće (8.448 kn za 2019. godinu) i koeficijenta 1,0 (čl. 74. stavak 2. Zakona o doprinosima, 2019). Doprinosi za obvezna osiguranja plaćaju se po rješenju Porezne uprave.

Primjer 3. Sportski klub „Zagreb“ isplatio je na žiro račun sportašu Marku Markoviću mjesečni primitak u iznosu od 25.000 kuna (bruto iznos). Sportaš ima prebivalište u Zagrebu (18% prirez). Isplatitelj je obvezan predati obrazac JOPPD nadležnoj poreznoj upravi.

Tablica 3. Obračun drugog dohotka po osnovi samostalne djelatnosti – profesionalni sportaš

Red. br.	OPIS	Iznos
1.	**Bruto iznos**	**25.000 kn**
2.	Porezno priznati paušalni izdatci - 30%	7.500 kn
3.	**Dohodak = porezna osnovica (1-2)**	**17.500 kn**
4.	Porez na dohodak - 24%	4.200 kn
5.	Prirez porezu na dohodak - 18%	756 kn
6.	**Ukupno porez i prirez (4+5)**	**4.956 kn**
7.	**Primitak za isplatu – neto (1-6)**	**20.044 kn**
	Doprinosi za osobno osiguranje, mjesečna osnovica= koeficijent (1) x prosječna plaća (8.448 kn)	Po rješenju Porezne uprave, 3.083,52 kuna

Izvor: vlastita izrada

Kao što je moguće vidjeti iz Tablice 3., sportaš je ugovorio mjesečni primitak od 25.000 kuna u bruto iznosu (1.). Od navedenog iznosa odbija se 30% priznatih paušalnih izdataka (2.). Preostali iznos od 17.500 kuna smatraju se dohotkom, ali ujedno i poreznom osnovicom (3.). Od dohotka (porezna osnovica) se odbija porez na dohodak (4.) i prirez porezu na dohodak (5.) koji ukupno iznose 4.956 kuna (6.). Neto primitak sportaša izračuna se tako da se od bruto iznosa (1.) oduzme ukupni porez i prirez (6.). Sportaš je obvezan platiti doprinose za obvezna osiguranja po rješenju porezne uprave.

Profesionalni sportaši svoje primitke najčešće ostvaruju kroz prethodno navedena dva modela:

1. dohodak od samostalne djelatnosti za profesionalne sportaše, ili
2. drugi dohodak za profesionalne sportaše.

Sportaši češće koriste prvi spomenuti model, odnosno utvrđuju primitke kao dohodak od samostalne djelatnosti. Razlog je vrlo jednostavan, neto iznos plaće sportaša je veći prilikom obračuna plaće od samostalne djelatnosti nego kao drugi dohodak. U oba slučaja sportaši su primorani koristiti usluge knjigovodstvenih servisa jer sami nemaju dovoljnu količinu znanja u području obračuna plaća. Osim toga, moguća je i kazneno pravna odgovornost sportaša koji

zbog svojeg nemara ili ne znanja utaje porez ili druga davanja prema državi. (Sokanović, Šinković i Pajčić, 2012).

2.4. Profesionalni sportaši koji plaćaju porez na dobit umjesto poreza na dohodak

Prema članku 2. stavku 3. Zakona o porezu na dobit (2018), porezni obveznik je i fizička osoba (sportaš), koja ostvaruje dohodak prema propisima o oporezivanju dohotka, ako izjavi da će plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak.

Porezni obveznik je i fizička osoba koja ostvaruje dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti prema propisima o porezu na dohodak (vidi članak 2. stavak 4. Zakona o porezu na dobit, 2018):

1. Ako je u prethodnom poreznom razdoblju ostvario ukupni primitak veći od 3.000.000,00 kuna, ili

2. Ako ispunjava dva od sljedeća tri uvjeta: a) u prethodnom poreznom razdoblju ostvario je dohodak veći od 400.000,00 kuna, b) ima dugotrajnu imovinu u vrijednosti većoj od 2.000.000,00 kuna, c) u prethodnom poreznom razdoblju prosječno zapošljava više od 15 radnika.

Dakle, sportaš može plaćati porez na dobit dobrovoljno ili ako zakonski ulazi u tu skupinu. Ako sportaš ispuni navedene uvjete iz članka 2. stavka 4. Zakona o porezu na dobit (2018), dužan je o tome pisano obavijestiti nadležnu Poreznu upravu.

Ako to čini (plaća porez na dobit), prema članku 80. Zakona o doprinosima (2019), sam je obveznik doprinosa te obveznik obračunavanja i obveznik plaćanja doprinosa za osobno osiguranje.

U ovom slučaju mjesečnu osnovicu za obračun doprinosa računamo kao umnožak prosječne plaće i koeficijenta 1,1. Pri tome, mjesečna osnovica ne može biti manja od iznosa poduzetničke plaće koja za 2019. godinu iznosi 9.292,80 kuna (Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja, 2019). Poduzetnička plaća se smatra dohotkom od nesamostalnog rada te se pri njenoj isplati može koristiti osobni odbitak. (Friganović, 2015).

Primjer 4. Marko Marković u poreznom razdoblju ostvario je primitak veći od 3.000.000 kuna, isplatio si je mjesečnu poduzetničku plaću u iznosu od 25.000 kuna (bruto iznos).

Sportaš je upisan u registar sportskih djelatnosti, prijavio se u registar poreznih obveznika Porezne uprave te HZZO-u i HZMO-u koji su mu utvrdili svojstvo osiguranika. Prebivalište grad Zagreb (prirez 18%). U ovom slučaju sportaš je obvezan predati JOPPD obrazac Poreznoj upravi na dan isplate.

Tablica 4. Obračun poduzetničke plaće profesionalnih sportaša koji plaćaju porez na dobit

Red. br.	OPIS	Iznos
1.	**Bruto iznos poduzetničke plaće**	**25.000 kn**
2.	**Doprinos za mirovinsko osiguranje – 20%**	**5.000 kn**
	I stup – 15%	3.750 kn
	II stup – 5%	1.250 kn
3.	**Dohodak (1-2)**	**20.000 kn**
4.	Osobni odbitak	3.800 kn
5.	**Porezna osnovica (3-4)**	**16.200 kn**
6.	Porez na dohodak – 24%	3.888 kn
7.	Prirez porezu na dohodak – 18%	699,84 kn
8.	**Ukupno porez i prirez (6+7)**	**4.587,84 kn**
9.	**Neto plaća za isplatu (1-2-8)**	**15.421,16 kn**
10.	**Doprinosi na plaću (zdravstveno) – 16,5%**	**4.125 kn**
11.	**Ukupni trošak isplatitelja (1+10)**	**29.125 kn**

Izvor: vlastita izrada

Prema izračunu prikazano u Tablici 4., moguće je vidjeti kako je u osnovi, ovaj izračun identičan onome koji se primjenjuje kod profesionalnih sportaša koji naknadu primaju kao dohodak od nesamostalnog rada, kao što je prikazano u Tablici 1.

Poduzeća s godišnjim prihodom do 3 milijuna kuna plaćaju porez na dobit po stopi od 12%, a ona s prihodom iznad te granice po stopi od 18%. Stopa poreza na dohodak od kapitala iznosi 12%, a na ovaj porez plaća se i prirez ovisno o prebivalištu primatelja. (Porezna uprava, 2016).

3. Sportaši amateri

Sportaši amateri sport ne obavljaju kao glavnu djelatnost, odnosno obvezna osiguranja plaćaju po nekoj drugoj osnovi, a većinu svojih primitaka ostvaruju kao: drugi dohodak po osnovi djelatnosti sportaša amatera, odnosno kao dohodak od samostalne djelatnosti uz radni odnos.

3.1. Sportaš amater koji uz radni odnos na vlastiti zahtjev utvrđuje dohodak od samostalne djelatnosti

„Prema članku 39. stavku 6. Zakon o porezu na dohodak, porezni obveznik koji ostvaruje drugi dohodak iz stavka 1. ovoga članka po osnovi djelatnosti može na vlastiti zahtjev, upisom u registar poreznih obveznika, utvrđivati dohodak u skladu s člancima 30. – 35. ovoga Zakona, odnosno na način propisan za samostalne djelatnosti. Zahtjev za promjenom načina utvrđivanja i oporezivanja dohotka porezni obveznik obvezan je podnijeti na početku ostvarivanja dohotka, na početku obavljanja djelatnosti ili do kraja tekuće godine za iduću godinu.“ (Zakon o porezu na dohodak, 2019).

Ove fizičke osobe imaju jednaki porezni status kao i sve ostale fizičke osobe koje samostalno obavljaju sportsku djelatnost. Doprinose plaćaju na način koji je propisan za drugu djelatnost (Friganović, 2015), čiji je izračun prikazan u poglavlju 2.2.

Prema članku 14. Naredbe o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2019. godinu, godišnja osnovica za obveznika po osnovi obavljanja samostalne djelatnosti obrta i/ili poljoprivrede kao druge djelatnosti od koje porez na dohodak plaća u paušalnom iznosu, sukladno članku 185. stavak 3. Zakona o doprinosima (2019), iznos je paušalnog dohotka propisanog pravilnikom kojim se uređuje paušalno oporezivanje samostalnih djelatnosti te iznosi 12.750,00 kuna za poreznog obveznika koji je u poreznom razdoblju ostvario ukupni godišnji primitak do 85.000,00 kuna.

Kako izgleda obračun „plaće“ za sportaša amatera u ovom slučaju, moguće je vidjeti na primjeru 5. (Tablica 5.)

Primjer 5. Sportski klub “Zagreb” isplatio je na žiro račun sportašu amater Marku Markoviću mjesečni iznos od 5.000 kuna bruto. Sportaš je osiguran po drugoj osnovi. Prebivalište grad Zagreb (prirez 18%)

Tablica 5. Obračun drugog dohotka od samostalne djelatnosti – sportaš amater

Red. br.	OPIS	Iznos
1.	**Bruto iznos**	5.000 kn
2.	**Porezno priznati troškovi**	2.400 kn
	Doprinosi mjesečni	185,94 kn
	Oprema	400 kn
	Loko vožnja	814,06 kn
	Knjigovodstvo	500 kn
	Banka	500 kn
4.	**Porezna osnovica (1-2)**	2.600 kn
5.	Porez na dohodak – 24%	624 kn
6.	Prirez na dohodak – 18%	112,32 kn
7.	**Ukupni porez i prirez (5+6)**	736,32 kn
8.	**Neto iznos (1-7)**	4.263,68 kn
	Doprinos za mirovinsko osiguranje – 10%	1.275 kn
	Doprinos za zdravstveno osiguranje – 7,5%	956,25 kn
	Ukupni doprinosi godišnje	2231,25 kn

Izvor: vlastita izrada

3.2. Sportaši amateri drugi dohodak

Oporezivanje primitaka sportaša amatera obavlja se po propisanim pravilima za drugi dohodak na jedan od sljedeća tri načina:

1. Kao primitak po osnovi djelatnosti sportaša amatera.

2. Kao naknade koje se sportašima amaterima isplaćuju po specifičnim propisima, iznad iznosa od 1.750 kuna.

3. Kao primitak sportaša amatera koje mu isplaćuje sportska udruga na ime izdataka za službena putovanja ako kod iste pravne osobe ostvaruje primitak po osnovi drugog dohotka. Iznimno se ovaj primitak može neoporezivo nadoknaditi pod uvjetom da računi o obavljenim uslugama prijevoza i smještaja glase na isplatitelja – sportsku udrugu. (Friganović, 2015).

U nastavku će se uz pomoć primjera objasniti navedeni modeli.

3.2.1 Primitak po osnovi drugog dohotka sportašu amateru

Primjer 6. Sportski klub „Zagreb“ isplatio je na žiro račun sportašu amateru Marku Markoviću mjesečni primitak za pružanje usluga igranja za sportski klub iznos od 5.000 kuna (bruto iznos). Sportaš ima prebivalište u gradu Zagrebu (prirez 18%), osiguranik je II stupa mirovinskog osiguranja. Sportski klub kao isplatitelj drugoga dohotka dužan je nadležnoj Poreznoj upravi dostaviti obrazac JOPPD.

Tablica 6. Obračun drugog dohotka - sportaš amater

Red. br.	OPIS	Iznos
1.	**Bruto primitak - naknada**	5.000 kn
2.	Doprinos za mirovinsko osiguranje – 10%	500 kn
	I stup – 7,5%	375 kn
	II stup – 2,5%	125 kn
3.	**Dohodak = porezna osnovica (1-2)**	4.500 kn
4.	Porez na dohodak – 24%	1.080 kn
5.	Prirez porezu na dohodak – 18%	194,40 kn

6.	**Ukupno porez i prirez (5+6)**	1.274,40 kn
7.	**Primitak za isplatu – neto (3-6)**	3.225,60 kn
8.	Doprinos za zdravstveno osiguranje – 7,5%	375 kn
9.	**Ukupni trošak isplatitelja (1+8)**	5.375 kn

Izvor: vlastita izrada

3.2.2 Naknada sportašu amateru u svrhu sportskog usavršavanja

Prema članku 9. stavku 17. Zakona o porezu na dohodak (2019), neoporezive su nagrade sportašima amaterima do iznosa od 1.750 kuna. Ako nagrada sportašu amateru prelazi spomenuti iznos, nastala razlika bit će obračunata na temelju drugog dohotka.

Međutim, potrebno je naglasiti kako sportaši amateri koji nemaju status kategoriziranih sportaša nemaju pravo na neoporezivi dio naknade do 1.750 kuna (Friganović, 2015).

Primjer 7. Sportski klub „Zagreb“ isplatio je na žiro račun kategoriziranom sportašu amateru Marku Markoviću mjesečni primitak u svrhu sportskog usavršavanja iznos od 5.000 kuna (bruto iznos). Sportaš ima prebivalište u gradu Zagrebu (prirez 18%), osiguranik je II stupa mirovinskog osiguranja. Sportski klub kao isplatitelj drugoga dohotka dužan je nadležnoj Poreznoj upravi dostaviti obrazac JOPPD.

Tablica 7. Obračun naknade sportašu amateru u svrhu sportskog usavršavanja

Red. br.	OPIS	Iznos
1.	**Bruto primitak - naknada**	5.000 kn
2.	Neoporezivi iznos naknade za sportsko usavršavanje	1.750 kn
3.	**Oporezivi dio naknade (osnovica za doprinose) (1-2)**	3.250 kn
4.	**Doprinos za mirovinsko osiguranje – 10%**	325 kn
	I stup – 7,5%	243,75 kn
	II stup – 2,5%	81,25 kn

5.	**Porezna osnovica (3-4)**	2.925 kn
6.	Porez na dohodak – 24%	702 kn
7.	Prirez porezu na dohodak – 18%	126,36 kn
8.	**Ukupno porez i prirez (5+6)**	828,36 kn
9.	**Primitak za isplatu – neto (1-4-8)**	3.846,64 kn
10.	Doprinos za zdravstveno osiguranje – 7,5%	243,75 kn
	Ukupni trošak isplatitelja (1+10)	5.243,75 kn

Izvor: Vlastita izrada

3.2.3 Primitak sportaša amatera koje mu isplaćuje sportska udruga na ime izdataka za službena putovanja

Prema članku 9. stavku 11. Zakona o porezu na dohodak (2019) i prema Pravilniku o porezu na dohodak (2017), sportska udruga može sportašu amateru, s kojim nema zasnovani radni odnos i koji za svoj rad ne ostvaruje primitak po osnovi drugog dohotka, do iznosa i pod uvjetima propisanih pravilnikom, neoporezivo nadoknaditi troškove službenog putovanja u vrijeme natjecanja i priprema. Isto tako sportske udruge mogu neoporezivo nadoknaditi troškove prijevoza pod uvjetom da računi o uslugama prijevoza i noćenja glase na isplatitelja – sportsku udrugu.

Ovo ne vrijedi za sportaše koji primaju plaću to jest, ako sportaš ima potpisan ugovor o radu ili je plaćen po osnovi drugog dohotka, dnevnica i troškovi službenog putovanja osobe koja obavlja samostalnu djelatnost predstavljaju izdatke na koje je obavezno plaćanje poreza na dohodak. (Zakon o porezu na dohodak, 2019).

4. Kategorizacija sportaša i sportske stipendije

Prema Pravilniku o kategorizaciji sportaša (HOO, 2019), na temelju postignutih rezultata sportaši se razvrstavaju u sljedeće kategorije:

1. Sportaš Hrvatske I. kategorije

2. Sportaš Hrvatske II. kategorije

3. Sportaš Hrvatske III. kategorije

4. Sportaš Hrvatske IV. kategorije

5. Sportaš Hrvatske V. kategorije

6. Sportaš Hrvatske VI. kategorije

Sportaši raspoređeni u I., II. i III. kategoriju su vrhunski sportaši Hrvatske. Sportaši raspoređeni u IV. kategoriju predstavljaju vrsne sportaše Hrvatske. Sportaši raspoređeni u V. i VI. kategoriju jesu daroviti sportaši Hrvatske.

Kategorizacija sportašima pruža brojne koristi, između ostalog i po pitanju dobivanja različitih naknada, a onda i njihovog tretmana. Tako, sportaš Hrvatske I. kategorije ostvaruje pravo na naknade, potpore i druga prava u vremenskom razdoblju od četiri godine, II. kategorije u vremenskom trajanju od dvije godine, a ostatku kategorija pripadaju naknade, potpore i druga prava u vremenskom periodu od godinu dana.

Pri tome se pod potporama i naknadama u smislu ovog Pravilnika podrazumijevaju: sportska stipendija za sportsko usavršavanje, stipendija za redovno školovanje na srednjim, višim i visokim školama, naknada sportašima amaterima čija namjena može biti jedna ili više navedenih namjena (za troškove stručnog usavršavanja, troškove stanovanja, troškove dopunske prehrane, troškove lokalnog prijevoza, troškove specifične opreme itd.)

Prema članku 52. stavku 8. Pravilnika o porezu na dohodak (2019), sportske stipendije predstavljaju olimpijske stipendije koje pripadaju sportašima koji su osigurali odgovarajuću normu za prisustvovanje na Olimpijskim igrama, a norme koje je potrebno zadovoljiti propisuje sportska međunarodna asocijacija pojedinog sporta.

Navedene naknade i potpore kategoriziranim sportašima može isplaćivati sportski klub, sportsko društvo, sportski savez i sportska zajednica u skladu sa svojim općim aktima, u okviru sredstava svojih proračuna, a HOO osigurava i/ili isplaćuje potpore, naknade i druge namjene za sportaše u razvojnim programima HOO-a, što uključuje i olimpijski program. (Pravilnik o kategorizaciji sportaša, 2019).

Prema članku 6. Pravilnika o porezu na dohodak (2019), kategoriziranom sportašu neoporezivo se u jednom mjesecu mogu isplatiti:

a) sportska stipendija u iznosu od 1.750 kuna,

b) stipendija za redovito školovanje u iznosu od 1.750 kuna (ili 4.000 kuna ako se radi o stipendijama studenata za izvrsna postignuća u znanju i u ocjenama na sveučilištu),

c) nagrade za sportska ostvarenja od 20.000 kuna,

d) naknade koje se isplaćuju sportašu amateru od 1.750 kuna,

e) stipendija iz sredstava za redovno školovanje na višim i visokim školama i fakultetima i poslijediplomanata te poslijedoktoranada iz proračuna RH, neovisno o iznosu,

f) neoporezive stipendije iz proračuna Europske unije.

Ako se u tijeku jednoga mjeseca poreznog razdoblja (kalendarska godina) isplaćuju sportske stipendije (ili naknade sportašima amaterima) iz više izvora, neoporezivi iznosi priznaju se u ukupnom kumulativnom iznosu. Porezni obveznik je obvezan isplatitelju dostaviti vjerodostojne isprave o ostvarenim primitcima kod drugih isplatitelja.

Iako se stipendije smatraju drugim dohotkom, obvezni doprinosi se ne plaćaju na stipendije učenicima, odnosno studentima te na sportske stipendije, neovisno o iznosu. Prema članku 209. stavku 1. zakona o doprinosima (2019). Ipak, tretman ovih primitaka bit će nešto drugačiji kod sportaša amatera u odnosu na sportaša profesionalca (vidi Tablice 8. i 9.).

Primjer 8. Sportski klub „Zagreb“ isplatio je kategoriziranom sportašu amateru Marku Markoviću mjesečnu sportsku stipendiju u iznosu od 5.000 kuna (bruto iznos). Sportaš ima prijavljeno prebivalište u Zagrebu (prirez 18%). Isplata se vrši na žiro račun sportaša. Isplatitelj je obvezan predati JOPPD obrazac nadležnoj Poreznoj upravi.

Tablica 8. Obračun sportske stipendije – sportaš amater

Red. br.	OPIS	Iznos
1.	**Bruto iznos – sportska stipendija**	**5.000 kn**
2.	Neoporezivi iznos sportske stipendije	1.750 kn
3.	**Oporezivi dio sportske stipendije (1-2)**	**3.250 kn**
4.	Porez na dohodak – 24%	780 kn
5.	Prirez porezu na dohodak – 18%	140,40 kn
6.	**Ukupno porez i prirez (4+5)**	**920,40 kn**
7.	**Primitak za isplatu – neto (1-6)**	**4.079,60 kn**

Izvor: vlastita izrada

Primjer 9. Sportski klub „Zagreb“ isplatio je kategoriziranom sportašu profesionalcu (koji je po toj osnovi osiguran, plaća obvezne doprinose po rješenju Porezne uprave) Marku Markoviću mjesečnu sportsku stipendiju u iznosu od 5.000 kuna (bruto iznos). Sportaš ima prijavljeno prebivalište u Zagrebu (prirez 18%). Isplata se vrši na žiro račun sportaša. Isplatitelj je obvezan predati JOPPD obrazac nadležnoj poreznoj upravi.

Tablica 9. Obračun sportske stipendije – profesionalni sportaš

Red. br.	OPIS	Iznos
1.	**Bruto iznos – sportska stipendija**	**5.000 kn**
2.	Neoporezivi iznos sportske stipendije	1.750 kn
3.	**Oporezivi dio sportske stipendije (1-2)**	**3.250 kn**
4.	Porezno priznati paušalni izdatci – 30%	975 kn
5.	**Porezna osnovica (3-4)**	**2.275 kn**
6.	Porez na dohodak – 24%	546 kn
7.	Prirez porezu na dohodak – 18%	98,28 kn
8.	**Ukupno porez i prirez (6+7)**	**644,28 kn**
9.	**Primitak za isplatu – neto (1-8)**	**4.355,72 kn**

Izvora: vlastita izrada

5. Nagrade sportašima

Sportaši svojim napornim i sukcesivnim radom, primjerenim ponašanjem i postignutim rezultatima neprestano promoviraju svoju državu, županiju i gradove. Kako bi im zahvalili, država, županije i gradovi svoje sportaše nagrađuju prigodnim poklonima i nagradama. Pri tome razlikujemo između nagrada koje se ne smatraju dohotkom te se posljedično ne oporezuje, i nagrada koje podliježu plaćanju određenih naknada ukoliko pređu zakonom određen iznos (vidi Tablicu 10).

5.1. Nagrade koje se ne smatraju dohotkom

5.1.1. Državna nagrada za sport „Franjo Bučar“

Državna nagrada za sport „Franjo Bučar“ je najveće priznanje koje RH dodjeljuje za izniman doprinos i postignuća od osobitog značenja za unaprijeđenje sporta u Republici Hrvatskoj. Državna nagrada dodjeljuje se kao medalja s likom Franje Bučara, novčana nagrada i diploma. Odluku o dodjeli ove nagrade donosi nadležni Odbor „Franjo Bučar“.

Dodjeljuje se za uspješno djelovanje, kroz više godina, u sportu. Osvajanje olimpijske medalje, iznimno stručno, pedagoško i znanstveno ostvarenje ili sportsko dostignuće. Razlikujemo dvije nagrade: nagrada za životno djelo i godišnja nagrada. Najviše se godišnje može dodjeliti petnaest državnih nagrada (od kojih su tri za životno djelo). Prema članku 79. i 80. Zakona o sportu (2006).

Nagrada se neprestano dodjeljuje od 1991. godine, neki od dobitnika za 2018. godinu su:

Nagrada za životno djelo: Milka Babović, Vladimir Janković te posmrtno Mate Parlov.

Godišnja nagrada: Zlatko Dalić, Luka Modrić, Miho Bošković, Tin Srbić i ostali. (Središnji državni ured za sport, 2018).

5.1.2. Državna nagrada za vrhunska sportska postignuća

Prema članku 82. stavku 2. Zakona o sportu (2006). „Nagrada se dodjeljuje sportašima, sportskim ekipama i djelatnim stručnim sportskim osobama koje utvrđuje nacionalni sportski savez, kao priznanje za osvojene zlatne, srebrne i brončane medalje na olimpijskim,

paraolimpijskim igrama i olimpijskim igrama gluhih te svjetskim i europskim seniorskim prvenstvima u olimpijskim i paraolimpijskim sportovima i disciplinama te u olimpijskim sportovima i disciplinama za gluhe. Također i u neolimpijskim, neparaolimpijskim sportovima kada sportsko postignuće pojedinca ili sportske ekipe ima osobitu međunarodnu vrijednost i značaj. Ove se nagrade dodjeljuju u novcu, a sredstva se osiguravaju u državnom proračunu.“

5.1.3. Nagrade jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Prema zakonu o porezu na dohodak (2019), nagrade jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave propisane su statutom jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i isplaćuju se iz sredstva proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

5.2. Nagrade na koje se primjenjuje porezno oslobođenje

Sukladno članku 9. stavku 1. Zakona o porezu na dohodak (2019), utvrđeno je da se porez na dohodak ne plaća za nagrade za sportska ostvarenja do propisanog iznosa, a to je prema članku 6. stavku 1. Pravilnika o porezu na dohodak (2019), iznos do 20.000 kuna godišnje.

5.2.1 Nagrada “Dražen Petrović”

Prema Pravilniku nagrada „Dražen Petrović“ (HOO, 2014), nagrade se dodjeljuju najuspješnijem sportašu i sportašici, najuspješnijoj muškoj i ženskoj ekipi mlađih dobnih kategorija, sportskog para, štafete ili posade te jednom sportašu i sportašici za najveću nadu hrvatskog sporta. Nagrada se sastoji od: pisane povelje kao dokumenta o Nagradi, sa stiliziranim likom Dražena Petrovića i znakom HOO-a, kao i novčane nagrade, i to za:

a) najuspješnijeg sportaša i sportašicu (po 20.000 kuna bruto),

b) za svakog člana najbolje ekipe (2.000 kuna bruto),

c) za svakog člana para, štafete ili posade (7.000 kuna bruto),

d) za sportaša i sportašicu najveću nadu (po 15.000 kuna bruto). Financijska sredstva osigurava HOO. (Pravilnik o izboru i dodjeli Nagrade „Dražen Petrović“, 2014).

5.2.2. Nagrade za sportska ostvarenja

Prema Pravilniku o mjerilima za dodjelu nagrada sportašima za sportska ostvarenja (2014), nagrade se dodjeljuje sportašima pojedincima i članovima sportskih ekipa koji su ostvarili određeni sportski rezultat odnosno poredak na službenim međunarodnim natjecanjima kao znak priznanja za ostvarene sportske rezultate međunarodne vrijednosti. Hrvatski olimpijski odbor, Hrvatski paraolimpijski odbor i Hrvatski sportski savez gluhih svojim općim aktima određuju koja su to međunarodna natjecanja. Nagradu za sportsko ostvarenje prema odredbama ovoga Pravilnika mogu dodijeliti pravne osobe iz sustava sporta Republike Hrvatske registrirane kao udruge: Hrvatski olimpijski odbor, Hrvatski paraolimpijski odbor, Hrvatski sportski savez gluhih, sportski savezi na razini gradova i županija, nacionalni sportski savezi, županijske i gradske sportske zajednice te sportski klubovi. Isplata se vrši na žiroračun primatelja nagrade. Isplatitelj je obvezan voditi evidenciju i isprave same isplate. Pravilnik o mjerilima za dodjelu nagrada sportašima za sportska ostvarenja, 2014).

Primjer 10. Sportski klub „Zagreb“ isplatio je sportašu amateru Marku Markoviću 30.000 kuna (bruto iznos) za postignuti visoki sportski rezultat postignut na europskom prvenstvu. Sportaš ima prijavljeno prebivalište u Zagrebu (prirez 18%) i osiguranik je II. stupa mirovinskog osiguranja. Isplata se vrši na žiro račun sportaša. Isplatitelj je obvezan predati JOPPD obrazac nadležnoj Poreznoj upravi.

Tablica 10. Obračun nagrade za sportsko ostvarenje

Red. br.	OPIS	Iznos
1.	**Bruto primitak - nagrada**	30.000 kn
2.	Neoporezivi iznos nagrade	20.000 kn
3.	Oporezivi dio nagrade – osnovica za doprinose (1-2)	10.000 kn
4.	Doprinos za mirovinsko osiguranje – 10%	1.000 kn
	I stup – 7,5%	750 kn
	II stup – 2,5%	250 kn
5.	**Dohodak = porezna osnovica (3-4)**	9.000 kn

6.	Porez na dohodak – 24%	2.160 kn
7.	Prirez porezu na dohodak – 18%	388,80 kn
8.	**Ukupno porez i prirez (6+7)**	2.548,80 kn
9.	**Neto nagrada za isplatu (1-2-4-8)**	6.451,20 kn
10.	**Ukupna neto nagrada za isplatu (2+9)**	26.451,20 kn
11.	Doprinos za zdravstveno osiguranje – 7,5%	750 kn
12.	**Ukupni trošak isplatitelja (1+11)**	30.750 kn

Izvor: vlastita izrada

6. Rasprava

Profesionalni sportaši, kao i većina primatelja novčanih naknada od strane isplatitelja, obvezni su plaćati doprinose za osobno osiguranje. Iz poglavlja 2.1, 2.2, 2.3 i 2.4 vidljivo je da profesionalni sportaši plaćaju obvezne doprinose za osobno osiguranje po (izrazito) različitim uvjetima. Na primjerima je moguće vidjeti kako je za isti iznos mjesečne bruto plaće od 25.000 kuna, sportaš ovisno o statusu plaćao različite iznose doprinosa, te posljedično poreza i prireza, i to:

1) Obvezni mjesečni doprinosi za profesionalnog sportaša koji ima potpisan ugovor o radu, kao i za profesionalnog sportaša koji sam sebi isplaćuje poduzetničku plaću (plaća porez na dobit), iznos od 9.125 kuna.

2) Sportaš koji utvrđuje dohodak od samostalne djelatnosti (osiguran je po toj osnovi) plaća iznos mjesečnih obveznih doprinosa od 3,407,93 kune.

3) Profesionalni sportaš koji porez na dohodak od samostalne djelatnosti utvrđuju kao porez po odbitku, plaća mjesečni iznos obveznih doprinosa u iznosu od 3.083,52 kune.

Iz navedenoga je vidljivo da profesionalni sportaši nemaju jednak tretman plaćanja obveznih doprinosa za osobna osiguranja na jednak iznos bruto plaće. Plaćanje doprinosa za 2. i 3. kategoriju se određuje na temelju prosječne plaće u RH, no s različitim koeficijentom. S obzirom na to da obavljaju istu djelatnost, koeficijenti za izračun doprinosa trebali bi biti jednaki. Ono što je još veće odstupanje, profesionalni sportaš koji radi po osnovi ugovora o radu, nema nikakve olakotne okolnosti svog statusa profesionalnog sportaša, jer podliježe apsolutno istim zakonskim opterećenjima kao svaki drugi zaposleni, dok s druge strane profesionalni sportaši koji dohodak utvrđuju po jednom od dva modela od samostalne djelatnosti imaju određene beneficije svog statusa profesionalnog sportaša.

Stoga prijedlog rješenja vodi k tome da profesionalni sportaši, koji su osigurani po toj osnovi, imaju jednake uvjete plaćanja obveznih doprinosa za osobno osiguranje, odnosno da ih se sve smjesti u jedan izjednačen „razred“ obveznika plaćanja obveznih doprinosa.

Nadalje, autor ovog rada smatra kako je potrebno težiti ka jedinstvenom modelu po kojem bi profesionalni sportaši utvrđivali i plaćali porez na dohodak, odnosno jedinstvenom modelu statusa njihovog radnog odnosa.

7. Zaključak

Sportaši, kao i umjetnici te novinari, imaju poseban položaj jer po osnovi obavljanja **profesionalne djelatnosti** mogu po toj osnovi odabrati hoće li:

a) sklopiti ugovor o radu,

b) plaćati porez na dohodak sami, kao dohodak od samostalne djelatnosti (na temelju podataka iz poslovnih knjiga),

c) isplatitelj plaćati porez na dohodak, ako je sportaš osiguran po osnovi drugog dohotka za profesionalne sportaše,

d) plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak. (Cipek i Uljanić Škreblin, 2018).

Na temelju prikazanih primjera obračuna plaće, kao najbolji način obavljanja djelatnosti profesionalnog sportaša (odnosno model u kojem će profesionalni sportaš imati najveći financijski benefit), pokazao se model: „Dohodak od samostalne djelatnosti koji se utvrđuje putem propisanih poslovnih knjiga“.

Sportaš **amater** dohodak može utvrđivati kao:

a) sportaš amater koji uz radni odnos na vlastiti zahtjev utvrđuje dohodak od samostalne djelatnosti,

b) primitak po osnovi djelatnosti sportaša amatera,

c) nagrade sportašima amaterima prema posebnim propisima.

Kao najbolji način obavljanja djelatnosti sportaša amatera (odnosno model u kojem će sportaš amater imati najveći financijski benefit), pokazao se model: „Sportaš amater koji uz radni odnos na vlastiti zahtjev utvrđuje dohodak od samostalne djelatnosti.“

Sportaši koji primaju sportsku stipendiju ne plaćaju obvezne doprinose za osobna osiguranja već plaćaju porez na dohodak i prirez porezu na dohodak, no samo na onaj dio razlike stipendije koji prelazi neoporezivi dio do 1.750 kuna.

Na temelju svega navedenog, dolazi se do zaključka da sportaši jako teško samostalno mogu voditi svoje poslovanje. Štoviše potrebno im je stručna pomoć u vidu usluga knjigovodstvenog servisa, što nadovezuje dodatne troškove. Ako sportaš pogrešno vodi svoje poslovanje, moguća je kazneno pravna odgovornost istog zbog utaje poreza i drugih davanja u sportu.

8. Literatura

Bartoluci, M. i Škorić, S. (2009). *Menadžment u sportu*. Zagreb: Odjel za izobrazbu trenera Društvenog veleučilišta u Zagrebu, Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Cipek, K. i Uljanić Škreblin, I. (2018). Oporezivanje dohotka od djelatnosti športaša – hrvatskih rezidenata. *Računovodstvo, revizija i financije*, (str. 197-207). Dostupno na https://www.rrif.hr/clanak-18550.html.

European Commission (2007). *White paper on sport*. Brussels: Commission of the European communities.

Friganović, M. (2015). *Oporezivanje sportaša, sportskih udruga i drugih osoba u sportu*. Zagreb: M.A.K. GOLDEN d.o.o. Zagreb.

Hrvatski olimpijski odbor (2014). Pravilnik o izboru i dodjeli Nagrade „Dražen Petrović“ Zagreb: Hrvatski olimpijski odbor.

Hrvatski olimpijski odbor (2019). Pravilnik o kategorizaciji sportaša. Zagreb: Hrvatski olimpijski odbor.

Leksikografski zavod Miroslav Krleža (2011). *Ekonomski leksikon* (II. izdanje). Zagreb: MASMEDIA. Dostupno na http://preuzmite-pdf-e-knjige.com/ekonomski-leksikon-skupina-autora-download-free-e-book.html .

Narodne novine (2019). Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2019. godinu, NN 1/19.

Narodne novine (2014). Pravilnik o mjerilima za dodjelu nagrada sportašima za sportska ostvarenja, NN 46/14.

Narodne novine (2017). Pravilnik o porezu na dohodak, NN 10/17.

Narodne novine (2019). Zakon o doprinosima, NN 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16 i 106/18. Dostupno na: https://www.zakon.hr/z/365/Zakon-o-doprinosima

Narodne novine (2018). Zakon o porezu na dobit, NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16 i 106/18. Dostupno na: https://www.zakon.hr/z/99/Zakon-o-porezu-na-dobit

Narodne novine (2019). Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16 i 106/18. Dostupno na: https://www.zakon.hr/z/1455/Zakon-o-porezu-na-dodanu-vrijednost

Narodne novine (2019). Zakon o porezu na dohodak, NN 115/16 i 106/18. Dostupno na: https://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak

Narodne novine (2017). Zakon o radu, NN 93/14 i 127/17. Dostupno na : https://www.zakon.hr/z/307/Zakon-o-radu

Narodne novine (2006). Zakon o sportu, NN 71/06. Dostupno na: https://www.zakon.hr/z/300/Zakon-o-sportu

Opalić, D. i Uljanić Škreblin, I. (2016). Porezni vjesnik – Poseban broj: Sadržaj, način popunjavanja i rokovi dostavljanja izvješća o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima Obrazac JOPPD s primjerima. Institut za javne financije. Dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/obrazac_joppd/Documents/JOPPD_Obrazac_web.pdf

Porezna uprava. (2016). Internet. Dostupno na (https://www.porezna-uprava.hr/obrtnici/Stranice/Slobodna-zanimanja.aspx)

Sokanović, L., Šinković, Z., Pajčić, M., (2012). Utaja poreza i drugih davanja u sportu. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, 49, (str. 803.-830.)

Središnji državni ured za šport (17. studenog 2018). Dodijeljene državne nagrade za sport Franjo Bučar za 2018. godinu. Dostupno na https://sdus.gov.hr/vijesti/dodijeljene-drzavne-nagrade-za-sport-franjo-bucar-za-2018-godinu/895